

ПОНОМАРЕНКО Ганна Олександрівна,
заслужений юрист України, доктор юридичних наук,
кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології
Херсонського національного технічного університету

З ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

У статті висвітлюються актуальні проблеми морального та естетичного виховання молоді в системі освіти, аналізується досвід навчальних закладів Херсонської області щодо залучення дітей та підлітків до цінностей високої духовної культури, наголошується на необхідності систематизації та узагальнення існуючої практики морального та естетичного виховання молоді в окремих регіонах України.

Ключові слова: морально-естетична культура, молоде покоління, освітньо-виховна практика.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку українського суспільства особливою гостроти й актуальності набувають питання духовного розвитку молодого покоління, формування у дітей та підлітків морально-естетичної культури, збагачення досвіду плідної взаємодії з прекрасним у житті й мистецтві. Головним завданням для влади, і це визначено в соціальних ініціативах Президента України, є створення належних умов для виховання й розвитку майбутнього покоління. Виховання молоді є пріоритетним завданням сучасної педагогічної теорії та практики. Як зазначає В. Кремень, «різноманітні зміни, що вимагають ціннісних корекцій в освітньо-виховному процесі, відбуваються у взаємовідносинах людини і держави, людини і світу, держави і світу. Обумовлені вони, передусім, глобалізацією, хоча нею далеко не вичерпуються.

Освіта повинна готувати глобалістичну людину, тобто здатну ефективно жити і діяти в глобальному середовищі. Тут надзвичайно широкий спектр завдань – від формування відповідних світоглядних позицій до уміння спілкуватись зі світом, людьми з інших країн, переймати їхні досягнення». [1, с. 22].

Згідно з Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2012 року, одним із перспективних завдань є побудова ефективної системи національного виховання на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, громадянина України і світу, підготовка молоді до свідомого вибору сфери життєдіяльності [2, с. 69].

Усвідомлення необхідності вирішення на практиці зазначених питань спонукає вчених-педагогів до вивчення таких аспектів, як системний підхід до організації естетичного виховання старшокласників у загальноосвітній школі (Г. Баталіна), формування творчої особистості підлітка у навчально-виховному процесі (М.Вайновська), формування художньої культури учнів загальноосвітньої школи засобами мистецтва слова (Н.Миропольська), естетичне виховання підлітків у полікультурному просторі (Т.Цибар), виховання у старших підлітків особистісної творчості у позакласній роботі (О.Лаврентьєва), формування морально-естетичного ідеалу особистості старшокласника засобами художньої літератури (Н.Нев'ярович), утвердження культури міжособистісної взаємодії учнів основної школи у туристсько-краєзнавчій діяльності (Ю.Кан), формування художньої культури підлітків у центрах дитячої творчості (С.Кучер), формування художнього світогляду старшокласників у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи (О.Артюхова), утвердження інтелектуальних цінностей особистості (В.Бутенко) та ін.

Науково-педагогічний пошук учених дозволяє виділити окремі аспекти проблеми морального виховання учнівської молоді. Утім залишаються ще недостатньо вивченими питання, що характеризують регіональний досвід залучення молоді до моральних цінностей. Такий досвід має місце в роботі закладів освіти і культури на Херсонщині. У цьому регіоні працівники освіти та культури прагнуть створювати необхідні умови для збагачення моральної свідомості молодого покоління, розвитку високих духовних якостей особистості засобами художньої культури і мистецтва. За таких обставин виявляється доцільним узагальнення наявного досвіду морального виховання дітей та молоді, визначення перспективних кроків щодо поширення у молодіжному середовищі високих духовних цінностей.

Метою даної статті є аналіз регіонального досвіду формування морально-естетичної культури молоді.

На прикладі Херсонської області можна побачити сучасні напрямки, форми та методи залучення дітей і молоді до світу високих духовних цінностей, збагачення їх морально-естетичного світогляду, розвитку вміння сприймати, високо цінувати та творчо примножувати матеріальні й духовні цінності українського народу.

Одним із пріоритетних напрямків Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки є забезпечення умов для розвитку та соціалізації дітей і молоді. Як зазначається у рішеннях державних установ та організацій, національне виховання слід розглядати як один із головних пріоритетів, органічну складову освіти. Його основна мета полягає у вихованні свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури, міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби й уміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, економічної культури [1].

У вирішенні питань морального виховання дітей і молоді залишаються невикористаними значні резерви. Як наголошують учені НАПН України О. Сухомлинська, І. Бех, В. Бутенко та ін., особливе суспільне занепокоєння викликають питання, що пов'язані з формуванням моральної свідомості молодого покоління та підготовкою його до життя в сучасних умовах.

Причиною недостатнього вирішення цих питань є те, що стара суспільна система з її духовними цінностями зруйнована, а нова система ціннісних координат ще перебуває в процесі свого становлення, визначення тощо. На думку фахівців у сфері духовного розвитку суспільства, дотепер ще не сформульовано національну ідею, принципи та зміст моралі, які б сприяли консолідації українського народу у процесі розбудови громадянського суспільства і правової держави.

У науково-педагогічній літературі питання морального та художньо-естетичного виховання учнівської молоді знайшли певне осмислення. Вчені прагнуть виділити окремі аспекти вказаної проблеми, актуалізуючи увагу широкої громадськості на необхідності поступового нарощування духовного потенціалу молодого покоління, розвитку в дітей та молоді важливих моральних якостей. Так, підкреслюючи необхідність вивчення зазначеної проблеми, В.Кремень наголошує на тому, що проблема «особистість і освіта» віддзеркалює нагальні – і в національному, і в глобальному вимірах – потреби сучасності. Адже поняття особистості відіграє дедалі більшу роль у науці, культурі, суспільно-політичному житті. Це стосується, певно, всіх країн та, безперечно, України, оскільки чим далі просувається наша країна шляхом розбудови громадянського суспільства і національної державності, становлення ринкової економіки та демократизації суспільних відносин, тим більшої значущості набирають соціально цінні особистісні якості людини і, звичайно, сама особа як активний творець суспільного прогресу».

Слід зазначити, що в демократичному суспільстві питання суспільної моралі мають пріоритетний характер. Українське суспільство відчуває гостру потребу у вирішенні цих питань. За даними Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі, 69% громадян стурбовані станом справ у сфері суспільної моралі.

З метою забезпечення координації діяльності та розширення участі органів державної влади, місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій у Херсонській області створено Громадську колегію з питань захисту суспільної моралі. До її складу входять: заступник Херсонського міського голови та представник Національної експертної комісії у Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях, представники структурних підрозділів Херсонської обласної державної адміністрації, релігійних конфесій, працівники культури, науки, засобів масової інформації, правоохоронних та контролюючих органів, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, громадські організації.

Очолює Громадську колегію з питань захисту суспільної моралі заступник голови Херсонської обласної державної адміністрації. Основними завданнями колегії є: координація зусиль державних органів та громадськості регіону у сфері захисту суспільної моралі; залучення громадських організацій до здійснення заходів, спрямованих на розвиток духовності та утвердження моральних засад співіснування; вжиття заходів громадського впливу з метою запобігання розповсюдженню і демонстрації фільмів, програм, інформаційних матеріалів, видовищних заходів, які порушують законодавство про захист суспільної моралі тощо.

З метою запровадження саморегулювання в дотриманні суб'єктами інформаційної діяльності законодавства України про захист суспільної моралі Громадською колегією з питань захисту суспільної моралі в Херсонській області ініційовано підписання Хартії про партнерство заради інформаційних прав і свобод щодо захисту суспільної моралі. До підписання Хартії долучилися Національна Рада України з питань телебачення та радіомовлення в Херсонській області, ХОДТРК «Скіфія», обласне радіо, радіо «Таврія», «Софія», телеканал «ЯТБ», газета «Наддніпрянська правда». Це переважно державні та комунальні ЗМІ. До підписання цієї угоди також запрошено приватні ЗМІ, підприємства, установи і організації, сферою діяльності яких є інформаційний простір.

У Херсонській області проводиться моніторинг стосовно дотримання законодавства щодо захисту суспільної моралі. Національній експертній комісії України з питань захисту суспільної моралі надаються пропозиції щодо внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів, які регулюють зазначену сферу. Також здійснюються профілактичні рейди щодо перевірки суб'єктів підприємницької діяльності щодо недопущення порушень правил торгівлі, заборони продажу неповнолітнім тютюнових виробів і спиртних напоїв, а також виявлення суб'єктів господарювання, які організують та проводять видовищні заходи. Із суб'єктами господарювання постійно проводиться роз'яснювальна робота щодо необхідності провадження підприємницької діяльності із обов'язковим дотриманням вимог Закону України «Про захист суспільної моралі» та інших законодавчих, нормативно-правових актів.

З метою захисту суспільної моралі щодо дітей здійснюється контроль за проведенням дозвілля дітей у вечірній час. Службами у справах дітей райдержадміністрацій, міськрайвиконкомів спільно з підрозділами УМВС України в області та іншими зацікавленими структурами проводяться рейди «Діти вулиці», «Вокзал», «Канікули», «Нічне місто». Протягом минулого року виявлено 170 дітей, з яких 85 вилучено з небезпечного середовища. Під час проведення рейдів із загальної кількості дітей виявлено 38 дітей, які вживали спиртні напої, та встановлено 80 порушень правил торгівлі спиртними напоями і тютюновими виробами. За результатами рейдів 101 посадову особу та 880 батьків попереджено про відповідальність, ініційовано притягнення до відповідальності 58 посадових осіб та 315 батьків.

Службами у справах дітей райдержадміністрацій, міськрайвиконкомів спільно з працівниками підрозділів міліції, відділів освіти, молоді та спорту, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, депутатами місцевих рад, громадськістю проведено 97 перевірок роботи розважальних закладів, комп'ютерних клубів та інших місць масового відпочинку молоді.

З метою попередження пияцтва і тютюнопаління в дитячому середовищі підрозділами правоохоронних органів задокументовано 236 правопорушень, пов'язаних із реалізацією алкогольних та тютюнових виробів неповнолітнім (2011 рік – 197). До Державної податкової служби України в Херсонській області за фактами порушення законодавства стосовно продажу неповнолітнім заборонених товарів спільно з прокуратурами районів, Державними податковими інспекціями направлено 159 подань про усунення причин та умов, що сприяли фактам порушення законодавства. Скасовано 37 ліцензій на право продажу алкогольних і тютюнових виробів.

Вирішення питань, що пов'язані із суспільною мораллю, передбачає пропаганду здорового способу життя, а також боротьбу з рекламою порно. У зв'язку з цим служби у справах дітей систематично перевіряють діяльність комп'ютерних клубів із питань забезпечення контролю доступу неповнолітніх до порносайтів, порнофільмів тощо. Педагоги спільно зі спеціалістами проводять інформаційно-роз'яснювальну роботу з дітьми та їхніми батьками із зазначених питань. Проте залишається чимало актуальних питань зазначеного змісту, вирішення яких торкається моральності і культури дорослих, зокрема батьків, рідних, близьких дитини та навіть педагогів. Так, за даними органів внутрішніх справ Херсонської області зареєстровано 15 фактів сексуального насильства над неповнолітніми у минулому році. На обліку служб у справах дітей і центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді відповідно до чинного законодавства перебувають діти із сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, у тому числі діти, які постраждали внаслідок учинення над ними насильства в сім'ї. На обліку відповідних служб перебуває 1336 дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, з них: 108, які зазнали насильства в сім'ї, де 3 дітей зазнали в рідній родині сексуального насильства.

За результатами моніторингу повідомлень, що надійшли до служби у справах дітей обласної державної адміністрації, про випадки здійснення суїцидів неповнолітніми за 2010 рік зареєстровано 8 таких випадків, за 2011 рік – 6, а за 2012 рік – 4. Найчастіше причиною прийняття дитиною рішення про

зведення рахунку з життям є нерозділене кохання. Проте, у квітні 2012 року у Нововоронцовському районі неповнолітній А. здійснив самогубство, намагаючись повернути до себе та своїх молодших братів увагу батьків, відірвавши їх від пагубного впливу оковитої.

Необхідно відмітити, що значні важелі впливу держава, органи виконавчої влади мають сьогодні лише щодо деяких джерел формування суспільної моралі, а саме закладів культури і мистецтва, освіти, засобів масової інформації державної та комунальної форми власності. Щодо недержавних організацій і приватних структур єдиними інструментами впливу є законодавче регулювання та контроль за його дотриманням.

Важливу роль у формуванні суспільної моралі відіграє культурно-мистецьке життя суспільства, зокрема діяльність закладів культури і мистецтв, шкіл естетичного виховання, духовні здобутки працівників культури. Мережа закладів культури області становить: 442 клубні установи, 473 бібліотеки (33 – для дітей), училище культури, музичне училище, обласний навчально-методичний центр культури і мистецтв, 2 обласні театри, обласна філармонія, 6 музейних установ, 36 шкіл естетичного виховання, серед яких 27 дитячих музичних шкіл, 7 дитячих шкіл мистецтв, 2 дитячі художні школи. Контингент учнів становить майже 7,5 тис. осіб (у тому числі в сільських школах – майже 900 учнів). Щороку кількість дітей, які бажають отримати мистецьку освіту, збільшується.

При клубах функціонують 1536 клубних формувань, в яких беруть участь 17,6 тис. дітей. Працюють 1284 колективи художньої творчості, із них: 37 – оркестрові та інструментальні ансамблі, 425 – вокально-хорові, 402 – хореографічні, 262 – театральні, 157 – інші.

З метою популяризації кращих традицій національної культури, культурного обслуговування різних верств населення клубні працівники в середньому за рік проводять масові заходи, обслуговуючи мешканців регіону.

Комунальним підприємством «Кіновідеопрокат» розроблено та впроваджено спеціальні тематичні кінопрограми відповідно до шкільних місячників, а саме із правової, героїко-патріотичної, морально-етичної тематики, здорового способу життя, родинно-сімейного виховання й ін.

Щороку в травні та жовтні-листопаді проводиться місячник «За здоровий спосіб життя». Важливе значення має робота з організації змістовного дозвілля молоді, залучення її до активної творчості і розвитку індивідуальних творчих здібностей особистості. Так, щороку проводиться цикл різноманітних за жанрами фестивалів та конкурсів обласного всеукраїнського і міжнародного рівнів. До них слід віднести обласний фестиваль-конкурс учнів старших класів шкіл естетичного виховання «Херсонський первоцвіт», Всеукраїнський конкурс учнівської творчості «Об'єднаймо ж, брати мої», конкурс солістів-вокалістів імені Оксани Петрусенко, обласний фестиваль естрадно-джазової музики «Джаз над морем» (м. Скадовськ), обласний огляд аматорських театральних колективів «Театральна весна Херсонщини» (м. Берислав), обласний фестиваль-конкурс духових оркестрів «Сурми грають над Дніпром» (м. Каховка), обласний конкурс виконавців естрадно-спортивного танцю «Травневий зорепад» (с. Князе-Григорівка Великопетиського району), Міжнародний конкурс академічного мистецтва юних «VIVAT, muzika!» (м. Нова Каховка), фестиваль-конкурс хореографічних колективів «Таврійське розмаїття» (м. Херсон), фестиваль творчості дітей села «Селянські зірочки» (Генічеський р-н, с. Щасливцеве), дитячий фестиваль бандуристів «Таврійські зустрічі» (Голопристанський р-н, с. Ж. Порт), регіональний фестиваль дитячої хореографії «Зірки Прибережного» (Скадовський р-н, с. Лазурне), обласний фестиваль-конкурс «Зимові візерунки» (м. Генічеськ) та багато інших.

Значну діяльність з виховання високих моральних принципів, громадянської свідомості дітей і юнацтва здійснюють бібліотечні заклади, влаштовуючи численні лекторії, клуби за інтересами, літературно-ігрові студії. Цю роботу бібліотеки координують та проводять спільно з органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами, громадськими організаціями.

При Управлінні у справах сім'ї, молоді і спорту облдержадміністрації працює молодіжний центр праці, який систематично проводить заходи з упорядкування місць, пов'язаних з історією та культурою українського народу.

З метою вшанування пам'яті загиблих під час Великої Вітчизняної війни представники молодіжного центру праці і молодіжної ради при обласній державній адміністрації впорядковують алею Героїв-визволителів Херсона та алею партизанської слави в міському парку. У навчальних закладах діють волонтерські загони, які допомагають ветеранам, людям похилого віку у веденні домашнього господарства, прибиранні присадибних ділянок, збору врожаю на городах, доставці продуктів харчування і ліків. Проводяться різноманітні за змістом та формою заходи щодо

формування і пропаганди здорового способу життя. Спільно з громадськими організаціями проводиться фестиваль військово-патріотичної творчості «Оберіг»; таборування з упорядкування території Каменської Січі «По місцях козацької слави»; молодіжна акція «Пам'ятати. Відродити. Зберегти» на території історико-культурного заповіднику «Каменська Січ»; молодіжно-патріотичний захід «Козацькі ігри»; обласний етап Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри «Зірниця»; інформаційна кампанія для молоді щодо європейських освітніх можливостей; молодіжний захід «Молодь за екологію та здоровий спосіб життя»; обласний відкритий турнір з вільної боротьби «Дружба» ім. О. Гарковенка; обласний турнір «Юний гімнаст» на призи фонду ім. О. Береша; профілактична акція «ХІП-ХОП БАТТЛ: Ми проти наркотиків!» під гаслом «Молодь – за здоровий спосіб життя, без СНІДу, наркотиків тютюнопаління!»; цикл семінарів-тренінгів «Школа твоєї безпеки» для підлітків і молоді з формування безпечної поведінки та профілактики отримання пошкоджень.

Основними напрямками державного регулювання обігу інформаційної продукції, що впливає на суспільну мораль, є формування єдиної комплексної системи забезпечення захисту моральних засад і утвердження здорового способу життя у сфері інформаційної діяльності, освіти та культури. З метою підтримки національної культури, мистецтва, кінематографії, книговидавництва, поліпшення системи пропаганди кращих зразків світової літератури, культури і мистецтва у Херсоні відбулося відкриття VII Міжнародного фестивалю аматорського кіно. Учасниками фестивалю стали представники 27 регіонів України: Вінниці, Волині, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Одеси, Києва та інших.

З метою забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав дітей затверджено обласну програму з реалізації Конвенції ООН про права дитини в Херсонській області на період до 2016 року.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 29 листопада 2011 року №739 схвалено та від 29 лютого 2012 року №405 затверджено обласну програму щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини в Херсонській області на період до 2016 року. Крім того, діє обласна програма профілактики дитячої безпритульності та бездоглядності серед неповнолітніх на 2012 – 2014 роки. На виконання Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1039 – р, розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 29 грудня 2011 року № 853 схвалено та від 29 лютого 2012 року №402 затверджено обласну програму профілактики дитячої безпритульності та бездоглядності серед неповнолітніх на 2012-2014 роки.

Для забезпечення змістовного дозвілля дітей в позаурочний час розроблена та діє обласна програма розвитку позашкільної освіти до 2015 року.

З метою доступного використання кінокласики у навчальному процесі прийнята програма поліпшення кінообслуговування населення області на 2012-2016 роки. Реалізація положень Конвенції ООН про права дитини сприяла зростанню кількості державних закладів і установ, що надають соціальну та психологічну допомогу дітям, які її потребують, розширенню мережі фондів і організацій, що займаються питаннями сімей із дітьми. Тіснішим стало співробітництво України з Дитячим фондом ООН (Юнісеф), іншими міжнародними організаціями. Проте виховання моральності молодого покоління, передусім, залежить від прикладу сім'ї, батьків. У нових умовах суспільного, освітнього та технічного розвитку законодавством України визначено межі відповідальності сім'ї за навчання і виховання дітей. Батьки зобов'язані постійно дбати про своїх дітей, створювати належні умови для розвитку їхніх природних здібностей, зміцнення фізичного та морального здоров'я. Сьогодні актуальним є питання подолання сирітства, роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, про скорочення інтернатних закладів і розвиток сімейних форм виховання шляхом створення прийомних сімей, яких сьогоднішні створено в області 152, в них – 315 дітей, та дитячих будинків сімейного типу – 22, в них – 148 дітей. Не менш важливим є питання збереження біологічних родин. Адже ніщо не може замінити дитині материнської та батьківської любові й доброти.

З метою підвищення ефективності морального виховання молодого покоління доцільною є системна реалізація державної політики у сфері захисту суспільної моралі, законодавче врегулювання питань щодо заборони розміщення несоціальної реклами в друкованій продукції шкільного призначення. Навчальні заклади повинні бути забезпечені необхідною законодавчою, нормативно-правовою та методичною літературою з питань захисту прав дітей.

Аналіз регіонального досвіду морального та естетичного виховання молоді дозволяє зазначити, що науково-педагогічними працівниками здійснюється активний пошук форм та методів

роботи, які б забезпечували ефективне вирішення вказаної проблеми. Освітньо-виховний досвід Херсонщини підтверджує доцільність їх практичної реалізації в системі дошкільної, шкільної і позашкільної освіти [3].

Вважаємо, що результатом подальших наукових розвідок у даній галузі має стати узагальнення регіонального досвіду морально-естетичного виховання молоді та систематизація ефективних форм і методів залучення дітей та підлітків до світу високих духовних цінностей.

Список використаної літератури

1. Кремень В. Г. Якісна освіта і нові вимоги часу // Педагогічна і психологічна науки в Україні. – Т. 1. Теорія та історія педагогіки / В.Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2007. – С. 11–24.
2. Освіта Херсонщини. Реалізація нових соціальних ініціатив Президента України В. Ф. Януковича «Діти – майбутнє України» – створення рівного доступу до якісної сучасної освіти : Науково-методичний збірник. – Херсон, 2013. – 84 с.
3. Пономаренко Г. О. Модернізація навчально-виховного процесу : навчально-методичний посібник / Г. О. Пономаренко. – Херсон, 2013. – 286 с.

Стаття надійшла до редакції 28.10.13.

Пономаренко А. А. «Из опыта формирования нравственно-эстетической культуры молодежи в системе образования».

В статье освещаются актуальные проблемы нравственного и эстетического воспитания молодежи в системе образования, анализируется опыт учебных заведений Херсонской области по приобщению детей и подростков к ценностям высокой духовной культуры, подчеркивается необходимость систематизации и обобщения существующей практики нравственного и эстетического воспитания молодежи в отдельных регионах Украины.

Ключевые слова: нравственно-эстетическая культура, молодое поколение, образовательно-воспитательная практика.

Ропомаренко А. А. «From experience of forming of morally-aesthetic culture of young people in the system of education».

Actual problems of moral and esthetic upbringing of youth in the system of education are enlightened in this article, the experience of educational establishments of Kherson region connected with the familiarizing of children and teenagers to the values of high spiritual culture is analyzed, the necessity of systematization and generalization of existed practice of moral and esthetic upbringing of youth in separate regions of Ukraine is underlined.

The major levers of the influence of the state, organs of executive power have only some sources of formation of social moral, being more exact, institutions of culture and art, education, mass media, state and communal form of ownership. As for non-state organizations and private structures it must be admitted that the single tools of influence are legal regulations and control of their keeping.

The important role in the formation of social moral play cultural and art life of society, the activity of establishments of culture and arts, schools of esthetic education and spiritual achievements of workers of culture.

The major activity connected with the upbringing of high moral principles is done by libraries (numerous lectures, clubs by interests, literary and game studios). Libraries coordinate and do this work together with the organs of local government, legislative organs and public organizations.

The main directions of state regulation of circulation of informational production which impacts on the social moral is formation of the single complex system of providing protection of moral bases and approval of healthy way of life in the sphere of informational activity, education and culture.

Keywords: moral and esthetic culture, young generation, educational and upbringing practice.